

הדח"צ

פרופ' יוסף גרוס

דה-מרקר 24.4.15

מנכ"ל בנק אגוד לשעבר – דירקטור חיצוני בקרדן

במהלך השנים פיתח גרינפלד קשר הדוק עם בנק אגוד, שזממו לקה בשנים האחרונות הלוואות וכן משכנתאות עבור הדיירות במגדלי אקידוב. בלי קשר לכך, דירקטור חיצוני של גרינפלד בחברת קרדן נדל"ן הוא בנימין ארשמן, שהיה מנכ"ל הבנק (לפני שניתנו הלוואות), יפרש מתפקידו ב-2003.

לאישמן וגרינפלד היכרות ארוכה: גרינפלד הכיר אותו באמצע שנות ה-70, כשעבד כיהלומן בבורסת היהלומים ברמת גן, וארשמן שימש כפקיד בכניף בנק אגוד בביתסה. ארשמן התקדם בבנק אגוד, וגרינפלד המשיך לפעיל כיהלומן עד אמצע שנות ה-90 (אז עבר להתרכז בעסקיו האחרים) במיליה שהיא קהילה סגורה שבה בנק אגוד הוא המממן העיקרי של הפעילות. מלבד זאת, היה ארשמן עד דגמה במשפט של גרינפלד, שם ניאר ישיבות שנערכו בבנק אגוד בנוגע להוני של גרינפלד. ב-2003, כאשר פרש מהבנק, הוא סיר יחד עם גרינפלד בהודו, במסגרת חברת הייצוץ הפרטית שהלויש כחלק מהמגעים שנוהלו בינו לבין גרינפלד על עבודות ייעוץ שבכספו של דבר לא יצאי לפועל.

ב-2010, לאחר שקרדן נדל"ן הונפקה, מינה ארשמן לדירקטור חיצוני בחברה, כלומר זה שאמור לייצג את האינטרסים של הציבור בה. מבלי שציין את התחזית השונות בהיכרותו עם גרינפלד, לסעות של מקורבים לגרינפלד, אין בכך סעם לפגם. "הם אף פעם לא היו חברים, כל ההיכרות ביניהם הייתה על בסיס מקציעו בלבד. כשהוקמה החברה, גרינפלד רצה להביא אדם ישר, בעל מומחיות פיננסית, וארשמן התאים. הוא עושה את תפקידו כדירקטור חיצוני בצורה הכיבה ביותר". אישמן מסר באמצעות עורכי דינו שאין קשר בין היכרותו עם גרינפלד לאורך השנים לבין המינוי בקרדן נדל"ן. "הוא מונה לתפקיד שבע שנים לאחר שסיים את התפקיד באגוד - תלופת צינור האויה ללא כל ספק". נאמר בשמו.

אילוצי הדירקטוריון המודרני

- אילוץ הבחירה

כוח בעלי השליטה, השפעת המנכ"ל (כור, בל"ל)

- אילוץ הזמן

כהונה בחברות רבות – בחירה באנשים עסוקים.

- אילוץ המידע

מבנה עסקי מורכב, חברות חובקות עולם, חשבונאות מורכבת
IFRS, חקיקה עניפה, רגולציה תופחת.

פריצת הדח"צ

- הדח"צ פרץ לכל תחום, חברות ציבוריות, חברות ממשלתיות, בנקים, עירייות וגופים פרטיים רבים.
- דירקטור בלתי תלוי (בן הדוד של הדח"צ)

הדח"צ בחברה ציבורית כפתרון לאילוצים

(ח"ח 'o 249-239ג)

● בחירה

- זיכוך הדירקטור מכל קשר עם בעל השליטה.
- העדר זיקה (240) בהגדרה רחבה ביותר.
- העדר ניגוד עניינים.
- מינוי על ידי רוב בעלי המניות (239) שאינם בעלי שליטה או בעלי עניין אישי (לא יובאו בחשבון הנמנעים).
- הצעת מועמדות למינוי המשך (2X3) בעל מניות המחזיק כ- 1%.
- הדח"צ הציע את מועמדותו – חדש (245).

הדח"צ בחברה ציבורית כפתרון לאילוצים

(ח"ח 'ס' 249-239ג)

● בחירה – המשך

- הצעת חוק: להעביר הסמכויות לגוף חיצוני (רשות ני"ע).
- הצעה: להעביר לחברה רשימה מתוכה יש לבחור.
- ביטול הוועדה לאישור המינוי לפי המצב שקדם (עמדת רני"ע)
- הגדלת מספר הדחצ"ים, כיום שניים.
- רצוי מספר שיהיה בעל משקל סגולי.

האם דרושה התערבות נוספת במינוי?

- אין חולק על החשיבות של מינוי דח"צים, אך "הטיפול החקיקתי" התכוף מדי פעם בדרכים שונות בסוגייה זו הוא חריג וחורג ממבחן של מידתיות סבירה. מדי תקופה זוכים סעיפי הדח"צ בחוק לתיקון, לשינוי ול"חיזוק".
- אין מדינה בעולם שנושא הדח"צ מטופל בה בחקיקה של הפרלמנט. במדינות מתוקנות, כאנגליה וכארה"ב, הדרישה מדח"צ מוסדרת במשא-ומתן עם הבורסה, שבה נרשמות המניות. כך קובעות הוראות הבורסה בניו-יורק כי דירקטור ייחשב לעצמאי כאשר דירקטוריון החברה יאשר שאין לו "קשרים מהותיים" עם החברה - בין במישרין ובין כשותף, בעל מניות או נושא משרה - ועם תאגיד שיש לו קשרים עם החברה. אין מדינה המטפלת בחוק במינוי דירקטורים מ"טעם" על-ידי רשות ניירות ערך או כל גוף חיצוני לחברה.

האם דרושה התערבות נוספת במינוי?

- ההצעה לתיקון חוק החברות ולהקמת מאגר דח"צים לוקה גם בנימוקי היסוד שלה, בקביעה כי "הדח"צ"ים תפקידם לשמש 'כלבי השמירה' של בעלי המניות מן הציבור".
- הדרישות החמורות לתנאי סף מוקדמים למינוי דח"צ נגמרות בשלב המינוי; ומרגע מינויו, תפקיד הדח"צ מתמקד, כמו הדירקטורים אחרים, לפעול בתום-לב לטובת החברה בלבד. אין הוא "כלב שמירה" של בעלי המניות מן הציבור.
- לא לשווא החליפה ועדת ברק, שהכינה את חוק החברות, את המושג דמ"צ (דירקטור-מקרב-הציבור) לדח"צ (דירקטור-חיצוני), וזאת כדי להוציא טעות מידי הטועים כי הם מונו כדי להגן על בעלי המניות החיצוניים מאימת בעלי השליטה.
- תהא זו טעות לראות בדח"צ כ"רביזור" שנשתל בחברה כדי לפקח על הדירקטורים האחרים. אין מקום לשתול "שוטרים" בדירקטוריונים של החברות הציבוריות.

תקופת בחירה

- תחולה 5 שנים בלבד - הפקודה.
- בחוק החברות $3 + 3$.
- תיקון $3 + 3 + 3$ - האם מוצדק ?

אילוץ הזמן

- עד לחוק הוגבל המינוי לכהונה בשתי חברות.
- בחברה ממשלתית מוגבלת הכהונה לשתי חברות.
- Multiply Directorship (M.D.) – דיון נרחב בספרות העולמית.
- השגיאה : לא נבחנו העיסוקים הנוספים (התעלמות במחקרים)

אילוץ הזמן - המשך

- דרישה לגבי כל הדירקטורים: (ועדת ברק)(224א)

- הצהרה כי יש לו הכישורים הנדרשים.
- היכולת להקדיש את הזמן הראוי לשם ביצוע תפקידו.
- פירוט הכישורים כאמור.

- הצהרת דח"צ (242):

- הצהרה כי מתקיימים בו התנאים הנדרשים למינוי כדח"צ.
- מה יקרה אם יתברר שההצהרה לא נכונה?

אילוץ המידע

- דח"צ אחד בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
- דח"צ אחד בעל כשירות מקצועית.
- תקי' החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), 2005.
- **הוראות ממשל תאגידי מומלצות (תוספת ראשונה לחוק), סע'**

4:

- חובה לערוך תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים.
- חובה לעריכת תוכנית המשך לדירקטורים מכהנים.

אילוץ המידע - המשך

- כל דירקטור זכאי לבדוק את מסמכי החברה ולקבל העתקים (265). בעבר יוחד לדח"צ.
- דח"צ בלבד רשאי (באישור בימ"ש) לבדוק מסמכים ורישומים של חברה קשורה. מדוע צומצם ?
- זכות לקבל ייעוץ מקצועי על חשבון החברה (266).
- חו"ד כהגנה בפני אחריות – עקרון ההסתמכות.

מרכזיותו של הדח"צ בחברה

- בכל ועדה הרשאית להפעיל סמכות מסמכויות הדירקטוריון יכהן לפחות דח"צ אחד - 243 מניעת "המטבח"
- מרכיב את ועדת הביקורת: מספר חברי הועדה לא יפחת מ-3 כל הדח"צים חברים בה ורוב חבריה יהיו דירקטורים בלתי תלויים. 115(א)
- יו"ר ועדת הביקורת דח"צ - 115(ד)
- לוועדת הביקורת שורה ארוכה של סמכויות, ללא אישורה לא ניתן להעביר שורה של החלטות.
- "דירקטוריון בתוך דירקטוריון"

מרכיב את ועדת המאזן - 115(ו), 171(ה)

- תק' החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התשע"א-2010 (131)
- החלטה נפרדת מקדימה לישיבת הדירקטוריון.
- הצגה בפני הדירקטוריון זמן סביר לפני הישיבה.

ועדת תגמול

• ועדת התגמול - 118א.

מספר חברי **ועדת תגמול** לא יפחת משלושה

• כל הדח"צים יהיו חברים בה והם יהיו רוב חבריה

• שאר חבריה יהיו דירקטורים שתנאי כהונתם והעסקתם לפי

סעי' 244 (תנאי שכר של הדח"צ)

• שלב ראשון במדיניות התגמול

• שלב חוזר לאחר אישור האסיפה הכללית, המחליט לא לקבל

את החלטת האסיפה.

מטלות נוספות

- מיזוג חברות (כור-דסק"ש) כולם נגועים – החלטות עסקיות קשות מוטלות על הדח"צ.
- ועדה למינוי דירקטורים בבלי"ל – בוועדה יושב דח"צ.
- התביעה נגד בכירי בלי"ל – ועדה חיצונית מונתה ע"י בית המשפט הכוללת גם 2 דחצ"ים בבלי"ל.

עצמאות הדח"צ

- האם מייצג את הציבור ? (דמ"צ-דח"צ)
- דירקטור יפעיל שיקול דעת עצמאי בהצבעה בדירקטוריון ולא יהיה צד להסכם הצבעה, יראו באי הפעלת שק"ד עצמאי – הפרת חובת אמונים (106).
- לא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של הדירקטור.
- נושא משרה חב חובת אמונים לחברה. (254)
- שמירה על אי תלות.
- הגבלות בשכר הדח"צ.

האם אחריות הדח"צ מוגדלת? 253א

- מינוי דירקטור שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או שהוא בעל כשירות מקצועית לפי סעיפים 219(ד) או 240(א1) אין בו כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליו ועל שאר הדירקטורים בחברה, על פי כל דין
- היש הצדקה לרעיון?

סיום כהונה

- האם הדחצ"ים המתפטרים מהחברה מספרים את האמת מדוע התפטרו ?
- התפטרות דחצ"ים בעת חילופי בעלות.
- ההתפטרות היא איתות רע על תוצאות עתידיות.
- איסור העסקה לתקופה של שנתיים.

תודה על ההקשבה